

Hr Jaak Aaviksoo
Haridus- ja teadusminister
Munga 18
50088 TARTU

30. oktoobril 2012.a.

Pöördumine seoses põhikooli ja gümnaasiumiseaduse ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõuga

Eesti Eraüldhariduskoolide Ühendus saatis 21.09.2012 oma arvamused ja seisukohad Haridus- ja Teadusministeeriumile põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu osas. Ühtlasi toimus Haridus- ja Teadusministeeriumi Tallinna esinduses 25.10.2012 kohtumine Eesti Eraüldhariduskoolide ühenduse juhatuse liikmete ja ministeeriumi esindajate vahel, mille käigus arutati läbi esitatud arvamused ja ministeeriumipoolsed vastused.

Paljude küsimuste osas saime ammendava vastuse ja valdavas osas oleme planeeritavate muudatustega nõus, kuid kahjuks ei saa me kuidagi nõustuda Erakooliseaduse §22² muudatusega, kus sõna „eraüldhariduskool“ asendatakse sõnaga „erapõhikool“. Selle tulemusel ei pea kohalikud omavalitsused enam osalema nende haldusterritooriumil elavate erakoolide gümnaasiumiosas õppivate õpilaste tegevuskulude katmises ja need jäävad edaspidi erakooli pidaja enda kanda.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §105 ja Erakooliseaduse §22 alusel toimub erakoolide tegevuskulude katmine sarnaselt munitsipaalkoolidega. Alates 01.09.2011 jõustunud määruse alusel hakkasid erakoolid kohalike omavalitsustega tegevuskulude osas ka arvlama ning riigi poolt hariduskulude katteks eraldatud vahendid jõudsid realselt ka kohalike omavalitsuste kaudu nende haldusterritooriumil elavate lasteni, kes käisid erakoolis. Kuni selle ajani jäid need vahendid kohalike omavalitsuste käsutusse ja erakoolide lapsevanemad pidi kaudselt maksma topelt tegevuskulusid - läbi maksude maksmise kohaliku omavalituse kooli pidamise eest ja läbi õppemaksu tasumise erakooli pidamise eest. Kuigi Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud õppekoha tegevuskulude piirmäär ühe kuu kohta ei kata valdavas osas erakoolide sellekohaseid kulusid, likvideeris see siiski senise ebaõigluse ning võimaldas erakoolide lapsevanematel ja õpilastel saada võrdset toetust teiste koolidega.

Kuni 01.09.2011 jäid erakoolide õpilaste hariduskulude katteks eraldatud vahendid kohalike omavalituste käsutusse, mistõttu selle võrra on erakoolide õpikeskkonna arendamise võimalused olnud pikka aega ebaõiglaselt piiratud. Tegevuskulude toetuse kaotamine ja õppemaksu tõstmine seab erakoolide lapsevanemad taas ebavõrdsesse olukorda, kuna maksumaksjana peavad nad taas kaudselt hakkama kinni maksma ka kohaliku omavalituse kooli ülalpidamise kulusid.

Arvestades olukorda, et enne 01.09.2011 ei jõudnud erakoolide õpilastele mõeldud toetused üldse erakoolideni ning üks suur omavalitsus on omavoliliselt keeldunud ka peale 01.09.2011 kõigile erakoolidele tegevuskulude toetuse väljamaksmisest, on mitmetel erakoolidel selle tulemusel tekkinud tõsiseid rahalisi raskusi.

Erakooliseaduse §22² muudatuse tulemusel satuvad erakoolid olukorda, mis sunnib neid olulisel määral tõstma õppemaksu või senisel kujul tegevuse lõpetama. Täna ses majandusolukorras ei ole õppemaksu tõstmine paraku lahendus ega väljapääs, sest nii lapsevanemate kui koolipidajate võimalused ja taluvuslävi on tänases turusituatsioonis piiratud.

Oleme seisukohal, et erakoolid rikastavad olulisel määral meie haridussüsteemi ning on oma tegevusega olnud eeskujuks paljudele teistele koolidele. Mitmed erakoolide poolt kunagi juurutatud edumeelsed põhimõtted on jõudnud tänaseks laiemalt kasutusse nii teistes koolides kui ka seadusandluses. Üle Eesti on mitmeid tublisid erakoolisid, kes loovad alternatiivse võimaluse erinevateks valikuteks ja mitmekülgse hariduse saamiseks ning nende tegevuse piiramine või haridusmaastikult kadumine ei oleks põhjendatud.

Ülaltoodust tulenevalt palume ministril peatada Erakooliseaduse §22² muutmine ja säilitada tegevuskulude toetus erakoolidele senisel kujul.

Oleme valmis erakoolide rahastamispõhimõtete läbiarutamiseks ja lahenduste leidmiseks täiendavalt kohtuma.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ahto Orav

Juhatuse esimees

MTÜ Eesti Eraüldhariduskoolide Ühendus